

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Sectio VI. De Revocatione, Derogatione, ac Cessatione Legum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

excludit extranea, quòd cuncta ad ipsum pertinentia concludit. *Clementinà* 1. *exivi* §. 3. *Cùm igitur. med.* De Verb. signif. LIB. V. TIT. XI. Cap. 1.

Cætera, quæ interpretationem Legum spectant; collecta habes in Sect. præced. & in Tit. de Verb. Signif. His præterea addenda, quæ sequuntur.

XIV. In Statutis Canonorum numerum præfigentibus, subintelligenda conditio, nisi ita accreverint reditus, ut plures honestè sustentari possint. *C. 9. de Constitut.*

XV. Statuta pœnalia contra Contumaces, quibus privantur juribus, quibus gaudent illorum Socii, sine determinatione Temporis, restringenda ad illud, quo Mandatis parere offerunt. *C. 11. ibid.* etiam si juramento sint confirmata, ideòque post satisfactionem congruam, iterum ad fruitionem jurium, quibus privati fuerunt, admittendi sunt.

Ratio hujus interpretationis, est quod causâ cessante, cessat effectus, contumacia autem fuit causa privationis incurse, debet ergò cessare pœna cum cessatione contumaciæ; mensuranda enim est pœna delicto, delictum non durat cessante contumaciâ, ideòque pœna quoque cessare debet. Ita *Gonzalez.*

XVI. Constitutiones ambiguae, etiam in re favorabili, extendi non debent ad præteritum *C. 13. de Constitut.* Id docet exemplo suo GREGORIUS IX. cùm interpretans Constitutionem, quâ jusserat, ut in perceptione Portiones majores præferrentur aliis, declarat in præterito locum non habere, quamvis maximè favorabilis esset.

XVII. Quandò Legislator utitur his verbis, *Volumus, Nolumus* in Constitutionibus, quibus explicat Jus Naturale; hæc verba idem hic significant, quod *Declaramus*, ideòque hæc Constitutiones præteritum, ut futurum, contingunt.

Hujus generis est Caput 2. de Constitut. in VI. ubi BONIFACIUS ait, se nolle, ut Constitutiones ligent Ignorantes; hoc enim est Juris Naturalis verantis, ne Quis ad impossibile obligetur, qualis est adimpletio Legis ignota.

SECTIO VI.

De Revocatione, Derogatione, ac Cessatione Legum.

I. PRO Subjectorum utilitate revocandæ sunt Leges & in melius commutandæ. in *VI. de Sent. Excom.* Cap. *Alma. init.*

II. Ratio postulat, ut illis, quæ benè constituta sunt, contrariis Ordinationibus non detrahatur. CONC. TRIDENT. SESS. XXV. *Decreto de Reformatione* Cap. 5. *init.*

III. Anteriora Jura, cùm per novum immutata non fuerunt, debent observari. in *VI. de Electione.* Cap. *Constitutio.* LIB. I. TIT. VI. Cap. 41.

IV. Lex Superioris per Inferiorem tolli non potest. CLEMENTINARUM de *Electione.* Cap. *Ne Romani. post init.* LIB. I. CLEMENTINARUM TIT. III. Cap. 2.

V. Lex tollens Statuta, non tollit Pacta, vel Privilegia, nisi de eis faciat mentionem. in *VI. de Electione.* Cap. *Quia sæpè.* §. *Nos ipsorum.* Eruitur ex GLOSSA LIB. I. TIT. VI. Cap. 40. & ex *C. 1. de Constitut. in VI.* quia Pacta & Privilegia sunt quid facti; & iis, quæ sunt facti, non derogat Lex nova sine illorum expressa mentione.

VI. Constitutio Posterior Generalis, Priorem directè contrariam, quamvis de ipsâ mentionem non faciat, revocare noscitur. in *VI. de Fide & Summâ Trinit.* Cap. *Licet Romanus* LIB. I. TIT. I. Cap. 1. idque, quia Conditor omnia Jura in scrinio pectoris sui habere censetur.

VII. Constitutio Posterior non derogat Statutis, aut Consuetudinibus Particularibus; dum tamen sint rationabilia, nisi expressè in eâ caveatur, utpotè

Tom. I.

quæ, cùm sint facti, & in facto consistant, à Conditorè probabiliter ignorari possint. *ibidem.*

VIII. Qui Jurisdictioni præest, si, cùm vellet statuere, prohibitus sit, nec effectum Decretum habuit; cessat Edictum. CAUSA XXXIII. QUÆST. III. de *Pœnit. Dist.* I. Cap. 17. *Hæc. init.*

IX. Quod Necessitas pro remedio reperit, cessante necessitate debet utique cessare. CAUSA I. QUÆST. VII. Cap. 7. *Quod pro.* §. *quod.*

SECTIO VII.

De Dispensatione à Legibus Ecclesiasticis.

I. PER importunitatem nimiam non concedenda multoties conceduntur, & per ambitionem plurimam extorquentur. in *VI. de Concessione Præb.* Cap. *Detestanda.* §. *Sanè.* LIB. III. TIT. VII. Cap. 2.

II. Multa sunt, quæ Dispensationem inducere videntur; Litterarum Scientia, Morum honestas, vitæ Virtus, & fama Personæ. De *Electione.* Cap. *innotuit* LIB. I. DECR. TIT. VI. Cap. 20.

III. Facilius dispensatur cum aliquo, ut ad majorem transeat Dignitatem, quam ad parem vel minorem, propter majorem utilitatem. De *translatione Episcopi* Cap. *Licet* LIB. I. DECR. TIT. VII. Cap. 4.

IV. Dispensatur cum iis, qui in aliis Ecclesiæ Servitiis valdè utiles fuerint. De *etate & qualitate Ordinandorum.* Cap. *Quæris.* LIB. I. DECR. TIT. XIV. Cap. 6.

V. Non dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facilè experiatur, cujus salubria Præcepta temerè contempnit. CONC. TRIDENT. SESS. XXIV. de *Reformatione Matrimonii.* Cap. 5. *med.*

VI. Dispensationes extrâ Romanam Curiam committantur Ordinariis illorum, qui eas impetraverint. CONC. TRIDENT. SESS. XXII. de *Refor.* Cap. 1. *init.*

VII. Sciant Universi, Sacratissimos Canones exactè ab omnibus, & quoad ejus fieri poterit, indistinctè observandos. CONC. TRIDENT. SESS. XXV. de *Reformatione* Cap. 18.

VIII. Si urgens justaque ratio & major quandòque utilitas postulerint, cum aliquibus dispensandum esse; id, causâ cognitâ, ac summâ maturitate, atque gratis, à quibuscumque, ad quos Dispensatio pertinebit, erit præstandum. *ibid.* Cap. 18.

IX. Aliter facta Dispensatio, subreptitia censeatur. *ibid.* Cap. 18. *fin.*

X. Si per Priores Litteras cum aliquibus Clericis Episcopus dispensaverit, Dispensatio illa P. steriorum Litterarum intuitu non debet irritari. De *Filiis Prasbyter.* Cap. *Ex tuâ.* §. *Super.* LIB. I. DECR. TIT. XVII. Cap. 9.

XI. Quamvis misericordiæ intuitu, magnâque necessitate cogente, aliquam Dispensationem constituat Sedes Apostolica; nullum tamen præjudicium Sacris Canonibus fieri vult: sed obtineant proprium robur, & cessante necessitate, illud quoque cesset, quod pro necessitate factum est. CAUSA IX. QUÆST. I. Cap. 5. §. 4. *Quamvis.* *init.*

XII. Ubi Multorum strages jacet, ibi substrahendum est aliquid Severitati, ut addatur ampliùs Charitati. *ibid.* *fin.*

XIII. Utilitas & necessitas quantum ad Dispensationem parificantur. Cap. 4. de *Etate & qualif.* GLOSSA colligit.

XIV. In Dispensationibus causa necessitatis & utilitatis inspicit debet. Cap. 14. de *Sent & Re Jud.*

XV. Nobilitas & necessitas æquiparantur in Dispensationibus. *Clement. unic. de Baptismo.*

XVI. Ubi nulla perurgit necessitas, Constituta Patrum inviolata servantur. JOANNES VIII. in *Epist. relata* CONC. TOM. VIII. p. 1454.

XVII. Favor Fidei, & publica utilitas attendi debent in Dispensationibus. *C. 15. Qui Filii sint legitimi.*

¶ 2

XVIII. Nece-